

kohdalla tulee myös selvittää, onko viisumin myöntämisen yhteydessä edellytetty sairaanhoitokulut kattavan vakuutuksen ottaminen.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi on ohjeistanut työntekijät pyytämään nähtäväksi maassaolon edellytykset todentavia asiakirjoja sen vuoksi, että Helsingin kaupunki saa pakolaisista kotouttamisesta annetun lain mukaisia ja turvapaikan hakijoista kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain mukaisia korvauksia valtiolta mikäli maassaolon edellytykset täyttyvät. Mikäli henkilö ei oleskele maassa laillisesti, ei myöskään oikeutta korvausten hakuun ole. Helsingiltä on evätty 300 000 euron korvaukset vuosien 2012-2013 aikana. Kysymys liittyy siis puhtaasti lakisääteisten korvausten saamiseen.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi katsoo, että sillä tulee olla oikeus periä sille laillisesti kuuluvat korvaukset, minkä vuoksi se on ohjeistanut henkilökuntansa pyytämään nähtäväksi oleskelun sallivat asiakirjat ja tarvittaessa kehottamaan asiakasta tai hänen edustajaansa hoitamaan lupa-asiat kuntoon ulkomaalaislain edellyttämällä tavalla. Ohjeistuksen tavoitteena on rahallisten korvausten saaminen. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi ei ole ulkomaalaisten maassaolon laillisuutta valvova organisaatio.

Kela-kortin esittäminen ei ole riittävää, koska Kela-kortin omaaminen ei osoita sitä, että henkilön maassaolon lailliset edellytykset täyttyisivät. Henkilöllä voi olla Kela-kortti, eikä kuitenkaan voimassa olevaa oleskelulupaa.

Helsingin kaupunki saa vuosittain korvauksia ulkomaalaisista noin 14 milj. euroa. Korvauksia saadaan kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisesti (1386/2010) pakolaisista ja paluumuuttajista ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain mukaisesti turvapaikanhakijoista.

Kotikuntalain mukainen pysyvä kotipaikka (kotikunta) on ratkaiseva hoitoon oikeutta ja maksuja määriteltäessä. Avun saaminen ei liity oleskeluluvan esittämiseen. Oleskeluluvan esittämispyyntö liittyy lakisääteisten korvausten saamiseen. Hoitoon pääsystä säädetään terveydenhuoltolaissa, jonka mukaan mm. välitön hoito (kiireellinen hoito) tulee antaa kaikille sitä tarvitseville asuinpaikasta riippumatta."

Esittelijä

Veronika Honkasalo ja 33 muuta valtuutettua ovat tehneet seuraavan valtuustoaloitteen:

"Sosiaali- ja terveystoimen ohjeistus koskien oleskeluluvan nähtäväksi pyytämistä peruttava

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi lähetti 13.6.2013 henkilökunnalle tiedotteen "Ulkomaalaisten oleskeluluvan tai muun laillisen oleskelun edellytyksen nähtäväksi pyytäminen" (HEL 2013-008538 T 00 01 00). Tiedotteessa ohjeistetaan henkilökuntaa pyytämään ulkomaalaisella asiakkaalla olevaa oleskelulupaa nähtäväksi. Asian tultua julkisuuteen, monet oikeusoppineet (esim. professori Martin Scheinin ja professori Elina Pohjanniemi, HS 20.8.2013) kritisoivat ohjeistusta ongelmallisena yhdenvertaisuuden, syrjintäkiellon ja tietoturvan näkökulmista.

Sosiaali- ja terveystoimen henkilökunnan tehtävänä ei ole vartioida, ovatko ulkomaalaiset asiakkaat Suomessa laillisesti. Nykyinen käytäntö, jossa ainoastaan asiakkaiden henkilöllisyys tarkistetaan esimerkiksi Kela-kortin avulla, tulee olla riittävä toimenpide varmistumaan siitä, että kunnan on mahdollista saada korvausta ulkomaalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista. Ulkomaan kansalaisilla tulee olla mahdollisuus viraston palveluihin ilman sitä vaaraa, että viranomaiset raportoivat heistä eteenpäin. Muussa tapauksessa virasto vaikuttaa toimillaan siihen, että helsinkiläisten sosiaalisten oikeuksien toteutumista rajoitetaan. Tämä koskee erityisesti haavoittuvia ryhmiä, kuten ihmiskaupan uhreja ja kansainvälistä suojaa hakevia.

Me allekirjoittaneet esitämme, että sosiaali- ja terveystoimi peruu ulkomaalaisia asiakkaita koskevan ohjeistuksen ja sen sijaan vaikuttaa toimillaan siihen, että kaikkien asiakasryhmien yhdenvertaisuus toteutuu viraston palveluissa"

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Jussi Lind, talous- ja strategiapäällikkö, puhelin: 310 42246
jussi.lind(a)hel.fi